

Hlas Nového Mesta

ROČNÍK XXVI. ČASOPIS OBYVATEĽOV MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA – NOVÉ MESTO 11/2016

Trnavské mýto čoskoro nespoznáte

Samospráva získala Zlaté vedro

Videli ste už naše trojčatá?

Školak klub završil tridsiatku

Milí čitatelia,

jeseň k nám tohto roku vtrhla rýchlo, akoby chcela zvolať „Carpe diem!“ No čo sme si neužili v lete, už nedobehneme. Pravda, aj chladnejšie mesiace majú svoje čaro, najmä keď dlhé večery prežijeme nad dobrou knihou, pri filme alebo s priateľmi.

V novembrovom Hlase nájdete informácie o dôležitých pripravovaných zmenách. Podchod na Trnavskom mýte sme v časopise neraz spomínali, väčšinou však nie v dobrom. Tentoraz je namieste optimistický tón. Zaiste nielen Novomešťanov potešila správa, že mesto sa konečne púšťa do komplexnej rekonštrukcie a podzemný priestor prestane byť obávaným a obchádzaným miestom.

Druhým zaujímavým zámerom je výstavba parkovacieho domu na Kramároch. V tejto lokalite chýbajú parkovacie miesta ako soľ a keď tu namiesto ďalších bytov vyrastie stavba, ktorá statickej doprave odľahčí, bude prínosom nielen pre investora.

Ak máte dobrý nápad, prípadne vás vo vašom okolí čosi trápi a viete, ako by sa to dalo napraviť, teraz prišiel váš čas! Predložte svoju víziu a uchádzajte sa o finančnú podporu z rozpočtu mestskej časti, vyčleneného na participatívne projekty.

Niekoľko článkov v tomto čísle si pýta gratulácie – to sa nestáva často. Sú to radostné povinnosti. Gratulujem teda spolupracovníkom na miestnom úrade, ktorí promptne vybavujú podnety z portálu Odkaz pre starostu, ale aj novomestskej výtvarníčke, architektke Janke Krivošovej k oceneniu za jej prínos pri vzdelávaní architektov. Srdečnú gratuláciu posielam do Denného centra seniorov na Kramároch k 35. výročiu jeho činnosti a do nášho sídliskového športového centra ŠKOLAK klub, ktoré už 30 rokov prispieva k štíhlej línii a zdravému životnému štýlu malých aj veľkých obyvateľov.

Prajem vám pekné chvíle pri čítaní!

Jana Škutková

Z obsahu čísla:

Kramáre dostanú parkovací dom

str. 5

„Participatívci“ znova zbierajú námety

str. 7

Nová rozhl'adňa pod Kamzíkom

str. 13

Horúcou vodou na burinu pri obrubníkoch

str. 14

Návšteva v ateliéri architekta Moravčíka

str. 16

Oslavoval Juraj Sarvaš

str. 18

Obálka:

Nev'údny jesenný večer rozjasnila Sima Martausová rozprávaním i piesňami
Snímka Jana Plevová

Vydáva Mestská časť Bratislava – Nové Mesto,
IČO: 00603317

Adresa: Miestny úrad Bratislava – Nové Mesto,
Junácka 1, 832 91 Bratislava,
tel.: 02/4925 3136, redakcia: hlas@banm.sk,
inzercia: tla@banm.sk, www.banm.sk
Mesačník, dátum vydania 28. 10. 2016,
obyvateľom mestskej časti sa distribuuje bezplatne.

Redakčná rada:

Predseda: Mgr. Rudolf Kusý,
šéfredaktor: Ing. Marek Liška,
členovia: MUDr. Jozef Dubravický,
JUDr. Tomáš Korček, Ing. arch. Peter Vaškovič,
Ing. Jana Škutková, Mgr. Marek Tettinger,
tajomník: Mgr. Ján Borčín.

Jazyková úprava: PhDr. Viera Vojtková.

Grafická úprava: Martin Lovás.

Tlač: SINEAL, spol. s r. o. Náklad: 23 200 výtlačkov.
Číslo 11/2016.

ISSN 1339-7990. EV 3920/09.

Plné tašky proti chrípke

V lete býva uhorková sezóna, na jeseň chrípková. Stačí si zapnúť televíziu. Niet dňa, aby chorým neodporúčala špeciálne lieky. Na kašeľ, nádchu a upchatý nos, na kĺby, teplotu a bolesti hlavy, na zanesené priedušky... Chudákom, ktorých postihnú všetky plagiody odrazu, nepostačí ani nákupná taška. A diváci, ktorí to pozerajú denne, po čase určite zaľahnú tiež. No predsa – niečo tu chýba. Nezaznie ani slovo o cibuli a cesnaku. Ani slovo o zázračnom ďumbieri, teda zázvore. Ani slovo o citrónoch, šípkach, lípovom čaji a bylínkových odvaroch. Iste len preto, že nové lieky si pacient bez upozornenia nekúpi, nepozná ich... Cibulu, citróny, ďumbier a to ostatné, čo účinkuje komplexne, našťastie poznáme a odpradávnou využijeme. Aj bez televízie, pravda?

Máme liek na veľkú bolesť

Ak by sme chceli opísať dnešný podchod na Trnavskom mýte jedným slovom, myslím, že by to bola BEZÚTEŠNOSŤ. Ako inak charakterizovať zmes vytvorenú z počmáraných stien, zapáchajúcich kútov, sliepňajúceho svetla, sporadicky fungujúcich eskalátorov...

Po niekoľkých rokoch žiadostí, prosenia, návrhov, dokonca aj brigád, ktorými sme upozorňovali hlavné mesto na neúnosnosť situácie, je rozhodnuté. Podchod bude zrekonštruovaný a mesto to nebude nič stáť, čo je príjemné. Všetko zaplatí súk-

romný investor za 15-ročný nájom. S prácami chcú začať na jeseň budúceho roka. Škoda, že eskalátory, resp. výťahy zostávajú na tarchu mesta. Budú stáť okolo 800-tisíc eur, čo nie je málo. Najmä ak treba počítať aj s rekonštrukciou ich okolia, lebo eskalátory sústavne vlnú od vody, ktorá je priamo pod nimi.

Nech to napokon bude tak alebo onak, dôležité je jedno. Na jednu z veľkých boľáčiek Nového Mesta a Bratislavy už máme liek.

Rudolf Kusý

Doteraz sme sa za podchod na Trnavskom mýte hanbili Budeme sa ním pýšiť?

Podchod na Trnavskom mýte sme v uplynulých rokoch spomínali na stránkach nášho časopisu dosť často, a málokedy v dobrom. Obyvatelia sa sťažovali na jeho zanedbaný vzhľad a nevľúdnosť, ženy sa večer obávali cezeň prechádzať. Každý čin smerujúci k jeho poľudšteniu zaznamenávali Novomešťania síce s uspokojením, no znovu a znovu kládli otázku: Kedy sa s podchodom konečne začne robiť niečo „od gruntu“? Nechápali administratívne prietahy, ktoré roky stáli v ceste úsiliu vedenia mestskej časti doriešiť a skultúrniť prostredie jedného z najdôležitejších dopravných uzlov Nového Mesta, a vlastne celej Bratislavy. Ten čas konečne prišiel. Konečne môžeme konštatovať, že podchod sa už čoskoro začne meniť, a bude to naozaj „od gruntu“.

Nielen sám podchod, ale i jeho okolie zrekonštruje spoločnosť Immocap, ktorá stojí za výstavbou susediaceho komplexu Central. Rekonštrukciu odobrili už aj poslanci na zasadnutí mestského zastupiteľstva. Investor je pripravený kompletne podchod vynoviť, aby sa zmenil na bezpečný a príťažlivý verejný priestor. Vyžiada si to vyše jedného milióna eur, no určite sa to vyplatí, lebo podzemné priestory tak v budúcnosti oveľa lepšie využijeme než doposiaľ. Spokojnosť ľudí nerátajúc – hoci tá by mala stáť na prvom mieste. Prechádzajúci v podzemí určite uvítajú nové obchody a služby. A najmä elektronické tabule s informáciami o príchodoch a odchodoch MHD. Súčasťou prevádzky bude zabezpečenie podchodu kamerovým systémom a nepretržitou strážnou službou. Rekonštrukcia a revitalizácia verejného priestranstva má trvať asi rok, vrátane projektovej prípravy. A čo je osobitne dôležité, uskutoční sa „za pochodu“, inak by to na takom zaľudnenom mieste asi ani nešlo. Už na jar 2018 by mal podchod ponúknuť úplne nový obraz.

Aj zámer developerskej spoločnosti Immocap na rozsah a podobu rekonštrukcie

už schválili poslanci mestského zastupiteľstva. Veď Immocap ako investor blízkeho nákupného centra sa už dlhšie snažil vstúpiť do procesu smerujúceho k riešeniu kritickej situácie podchodu, mal teda dosť času, aby si o ňom vytvoril obraz.

„Sme radi, že poslanci prijali náš návrh na rekonštrukciu a dali nám tak možnosť vyriešiť jeden z najviditeľnejších problémov Bratislavy. S našou investíciou

presahujúcou 1 milión eur a v spolupráci s mestom rozbehneme všetky práce tak, aby sa Bratislavčania mohli tešiť z nového verejného priestoru čo najskôr,“ hovorí Martin Šramko, generálny riaditeľ spoločnosti Immocap. Podľa jeho slov sa nové Trnavské mýto, spojené s dominantami v okolí, stane centrálnym bodom stretávok a prestupov obyvateľov, a to nielen bratislavských.

(red)

Zlaté vedro za riešenie podnetov na portáli Odkaz pre starostu

Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť ocenil novomestskú samosprávu

Nahlasovanie problémov prostredníctvom portálu Odkaz pre starostu využíva viac ako 100 samospráv na Slovensku. Nezisková organizácia Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť udelila 20. septembra

Prostredníctvom portálu Odkaz pre starostu nahlásili občania v roku 2015 vyše 8-tisíc podnetov, až o tretinu viac než v predchádzajúcom roku. Obyvatelov najčastejšie trápili výtlky na chodníkoch a cestách, predstavujú takmer tretinu zo všetkých podnetov. Často sa vyskytli problémy s neorezanými stromami a nepokosenou trávou, čiernymi skládkami, upchatou kanalizáciou, nefunkčným verejným osvetlením, chýbajúcim či nesprávnym dopravným značením, preplnenými odpadkovými košmi či nepojazdnými vrakmi áut zabierajúcimi parkovacie miesta.

„Vďaka mobilnej aplikácii stačí na nahlásenie problému niekoľko desiatok sekúnd. Odfotíte výtlk na ceste či zlomennú lavičku, pridáte krátky slovný opis problému a pracovníci samosprávy sú v krátkom čase o probléme informovaní,“ opísal fungovanie portálu koordinátor projektu Martin Kollárik. „Chceme oceňovať samosprávy, ktoré využívajú portál nielen na kvalitné a rýchle riešenie podnetov, ale aj na komunikáciu so svojimi obyvateľmi. Riešenie niektorých problémov je totiž časovo či finančne náročné, a vtedy je veľmi dôležité, aby samospráva

o svojom postupe s občanmi komunikovala,“ vysvetlil.

Mestská časť Bratislava – Nové Mesto spolupracuje s portálom od jeho začiatkov a získala toto ocenenie už po druhýkrát. „Počas šiestich rokov existencie portálu sa nám podarilo úspešne vyriešiť 767 podnetov a počet obyvateľov, ktorí túto cestu využívajú, neustále rastie. V roku 2015 sa na nás občania obrátili 199-krát, 179 podnetov sme úspešne vyriešili, ďalších dvadsať postupne vybavujeme. Predstavuje to 90-percentnú úspešnosť, ale za jednoduchou štatistikou sa skrýva veľa komunikácie s oddeleniami miestneho úradu a spoločnej snahy o nápravu nedostatkov. Ocenenie patrí všetkým kolegom, ktorí na riešení problémov spolupracovali a uvedomujú si dôležitosť otvoreného dialógu s občanmi,“ uviedla Jana Plevová, správkynia portálu za našu mestskú časť.

Za šesť rokov bolo nahlásených prostredníctvom portálu Odkaz pre starostu okolo 27-tisíc podnetov, z ktorých bola viac než polovica úspešne vyriešená. Okrem množstva podnetov narastá aj počet aktívnych užívateľov, ktorý už presiahol 10-tisíc.

Jana Škutková

najlepším samosprávam v riešení podnetov od občanov ocenenie Zlaté vedro. Medzi piatimi „veľkými“ samosprávami zabodovali Trnava, Prievidza a tri bratislavské mestské časti, konkrétne Nové Mesto, Ružinov a Petržalka. Ocenené boli aj tri „malé“ samosprávy: Stupava, Svätý Jur a Mestská časť Bratislava – Vajnory.

Miestni poslanci sa predstavujú

Ing. Marek Líška

Milí priatelia,

väčšina z vás ma zrejme pozná ako šéfredaktora Hlasu Nového Mesta. Je to práca zaujímavá, inšpirujúca i zaväzujúca.

Bývam na Kramároch, a preto najviac sledujem a snažím sa riešiť výzvy a problémy v okolí. Za svoju

prioritu považujem revitalizáciu chátrajúceho ihriska na Ladzianskeho ulici. Tu je potrebné najprv získať pozemky od mesta do správy mestskej časti. Verím, že budúci rok budeme môcť začať s rekonštrukčnými prácami a takisto, že sa rozbehne obnova menšieho športoviska na Jelšovej ulici.

Som rád, že i mojou zásluhou po dlhých rokoch zmizla rozpadávajúca sa budova s azbestovou strechou na Ladzianskeho ulici a pevne verím, že v najbližších rokoch budú na Kramároch i na Kolibe opravené všetky schodiská, na ktoré má dosah či už mesto alebo naša mestská časť.

Veľkou a dôležitou témou je pre mňa informatizácia a poskytovanie elektronických resp. mobilných služieb občanom. Aby sme mali možnosť komunikovať s úradom elektronicky, s využitím najmodernejších technológií.

Chcem sa tiež aktívne venovať parkovacej politike, kľúčovej téme celej Bratislavy. Snažím sa prispieť k rozumne nastaveným pravidlám, aby čo najskôr zlepšili situáciu obyvateľov aj návštevníkov mesta.

Veľmi mi leží na srdci osud participatívneho procesu v rámci našej mestskej časti. Som hrdý, že partici-

pácia, teda možnosť spolurozhodovať o veciach verejných, je pre mnohých z nás už samozrejmosťou. Môžeme a chceme sa vyjadrovať o veciach okolo nás, navrhovať a realizovať zaujímavé projekty. Správim všetko pre to, aby princípy participácie boli naďalej posilňované a odolali všetkým útokom neprajníkov.

V neposlednom rade mi záleží na ochrane životného prostredia a na regulácii výstavby, aby sa stavalo s rozumom a zohľadnením potrieb súčasných obyvateľov. Dosiahol som zvýšenie cien za osádzanie bilbordov v mestskej časti, čo zníži vizuálny smog a počet reklamných zariadení.

Budem vďačný za vaše podnety na zlepšenie života v našej mestskej časti.

Kontakt:

tel.: 0903 787 023,

e-mail: mareklisk@hotmail.com

Príspevky poslancov miestneho zastupiteľstva vyjadrujú osobné názory autorov. Redakcia do ich obsahu nezasahuje.

Parkovanie na Kramároch sa zjednoduší

Investor dodržal slovo. Šesťdesiat nových bytov na Kramároch sa definitívne nebude stavať

Na rohu Limbovej a Vlárskej sa už niekoľko rokov pripravuje výstavba. Projekty striedali projekty, developerom sme opakovali v zásade to isté: „Nestavajte ani nové kancelárie, ani byty. Urobte niečo pre Kramárčanov!“ Pred viac než rokom sme mali trochu dlhší a azda aj hlasnejší rozhovor o tom, čo stavať a čo nie. Investor argumentoval vlastníckymi právami (ktoré mu nikto neberie) a my zas záujmami tu žijúcich ľudí. „Prečo nepostavíte parkovací dom?“ spýtali sme sa na záver.

O mesiac sme sa stretli znova. Ukázali nám jednoduchú štúdiu parkovacieho domu. Žiadne kancelárie, žiadne byty, len to, čo Kramáre zúfalo potrebujú – nové parkovacie miesta neďaleko nemocnice.

Po šiestich rokoch som už viac ráz zažil, že napokon bolo všetko inak. Dnes však už môžeme povedať, že investor slovo dodržal. Namiesto bytovky či kancelárií pribudne na Kramároch parkovací dom s novým chodníkom.

Rudolf Kusý

Parkovací dom s dôrazom na funkčnosť a jednoduchosť

Zúfalý nedostatok parkovacích možností dlhodobo pociťujú obyvatelia Kramárov aj ľudia, ktorí sem chodia za prácou. Rovnako nepríjemne, ak nie ešte viac, sa tento problém týka pacientov a návštevníkov spádových zdravotníckych zariadení, ako sú fakultné nemocnice, Národný onkologický ústav či Národný ústav srdcových a cievnych chorôb, ktoré slúžia celému Slovensku.

V súčasnosti parkuje denne v okolí zdravotníckych zariadení, polyfunkčného domu Olive a budovy ministerstva zdravotníctva do 300 vozidiel. Zaberajú chodníky i verejnú zeleň. Po zavedení celomestskej parkovacej politiky budú motoristi musieť nájsť inú alternatívu, pritom je jasné, že kapacita súčasných parkovísk nepostačí. Aspoň čiastočné zlepšenie situácie prinesie parkovací dom, ktorý má vyrásť na nároží Limbovej a Vlárskej ulice. „Parkovací dom poskytne 79 štandardných parkovacích miest. Bude mať jedno podzemné a dve nadzemné podlažia, o navigáciu vodičov sa postará samoobslužný elektronický systém, dobuduje sa chodník pre peších, doplní sa parková výsadba na zelených plochách,“ uviedol Ing. Boris Deglovič, zástupca investora. „Umiestniť parkovací dom ešte hlbšie pod úroveň terénu nebolo možné, tento variant by mal niekoľko rizík. Inžiniersko-geo-

logický posudok tu konštatuje skalný masív. Hĺbenie stavebnej jamy v granitovom masíve môže spôsobiť otrasy, ktoré by ohrozili základové alebo nosné konštrukcie okolitých budov,“ dodáva.

Tvorcovia architektonického riešenia kladli dôraz na funkčnosť a jednoduchosť. Zároveň sa snažia maximalizovať počet parkovacích miest, resp. dosiahnuť prijateľný kompromis medzi parkovacou plochou na úrovni terénu, optimálnym počtom parkovacích miest v dome a kaskádovitým dotvorením okolitej zástavby. Fasáda by sčasti mala byť obrastená zeleňou a najvyššie podlažie opticky zastrešené pergolou. Vjazd a výjazd vozidiel navrhli architekti na prvé dve podlažia, z Limbovej aj z Vlárskej ulice. Z nich je zabezpečený priamy bezbariérový priechod peších z objektu na chodník. Prístup automobilov na strešné podlažie bude možný cez poloblúkovú rampu riadenú automatickým semaforovým systémom. Peším má slúžiť prirodzene vetrané kryté schodisko spájajúce všetky tri podlažia parkovacieho domu. Investor predpokladá, že stavebné práce by sa mohli začať na jar 2017, dokončenie stavby očakáva v priebehu jedného roka.

Búranie garáží pokračuje

Mestská časť pokračuje v dlhodobom úsilí o vyčistenie a revitalizáciu lokality Zátisie. Opustené garáže, v blízkosti ktorých sa opakovane objavujú čierne skládky odpadu, sa postupne likvidujú. „Zďaleka nejde len o neporiadok. Ako správca tohto územia sme dali vypracovať odborný posudok. Ukázalo sa, že až 97 percent garáží má vážne narušenú statiku, takže ohrozujú život ľudí, ktorí by sa v nich zdržiavali. Začiatkom októbra sa preto začala ďalšia etapa búrania garáží,“ uviedol riaditeľ EKO-podniku VPS Róbert Molnár. O riešenie situácie ľudí bez domova, ktorí v garážach nachádzali dočasný úkryt, sa mestská časť snaží v spolupráci s občianskymi združeniami a sociálnymi inštitúciami.

(jš), snímka Jana Plevová

Z redakčnej pošty

Akú parkovaciu politiku potrebujeme

Informácie o príprave parkovacej politiky v Novom Meste sa sporadicky objavujú už niekoľko rokov. Naposledy sa o parkovacej politike hovorilo na májovom zastupiteľstve. Odvtedy je v Novom Meste o rezidenčnom parkovaní ticho. Toto „šúchanie nohami“ má však aj pozitívnu stránku – možnosť ďalej diskutovať o budúcej podobe parkovania a hľadať najlepšie riešenia.

Nové Mesto potrebuje parkovaciu politiku. Parkovanie, neraz živelné, obsadzuje ulice a komplikuje život obyvateľom, najmä chodcom. Zároveň je však potrebné diskutovať o úlohe parkovacej politiky. Keď sa na ňu pozrieme komplexne, so zreteľom na život v meste, zistíme, že nie je len o parkovaní. Ciele tejto politiky by nemali byť zredukované na „uprednostnenie Novomešťanov pri parkovaní“ a na „zamedzenie, aby sa Nové Mesto nestalo parkoviskom pre zvyšok mesta“. To, ako bude nastavená parkovacia politika, ovplyvní život na uliciach mestskej časti, ich bezpečnosť, prístupnosť či atraktivitu. V čase, keď iné mestá diskutujú o dôležitosti kvalitných verejných priestorov, by sme ulice nemali redukovat' na parkoviská. Snahou by malo byť aj prostredníctvom parkovacej politiky

prispiet' k vytvoreniu živých, zdravých a atraktívnych verejných priestorov.

Praktickú predstavu o navrhovanej budúcnosti parkovania v mestskej časti zatiaľ umožňuje len zrealizovaný pilotný projekt na území Tehelného poľa, na časti ulíc Trnavská cesta – Vajnorská – Odbojárov. Tu boli plošne vyznačené boxy, ktoré však len kopírujú miesta, kde už predtým parkovali autá – medzi stromami, štyrmi kolesami na chodníku či v križovatkách. Zároveň boli boxy spravené tak, že vo väčšine prípadov nechávajú chodcom na chodníku len 1,5 metra a nevytvárajú priestor na budúce vyznačenie cyklotrás. Pilotný projekt na Tehelnom poli je zameraný predovšetkým na parkovanie, kvalitu verejných priestorov nerieši. Maximalizoval sa počet parkovacích miest, na potreby chodcov a cyklistov sa však zabudlo.

Pokus o zavedenie parkovacej politiky v Petržalke zlyhal a v Starom Meste je parkovanie upravené len v niektorých štvrtiach. Nové Mesto tak môže byť prvou bratislavskou časťou, ktorá zavedie jednotnú parkovaciu politiku na celom svojom území. Je však dôležité, aby táto parkovacia politika mala stanovené vyššie ciele než len napratanie čo najväčšieho počtu parkovacích miest na jednu ulicu.

Matúš Čupka

Zlaté krídlo na Kadnárovej

0918 112 075

www.zlatekridlo.sk

Zapojte sa, začal sa zber námetov do participatívneho rozpočtu na rok 2017

Vážení obyvatelia, neprehliadnite a zapojte sa do predkladania nápadov a návrhov projektov financovaných z participatívneho rozpočtu na rok 2017. Ak vám v Novom Meste niečo chýba, ak máte nápady, ako zlepšiť životné a sociálne prostredie vo vašom okolí, alebo chcete podporiť aktivity vašej miestnej komunity, prispieť k zlepšeniu verejných služieb či navrhnúť nové, participatívny rozpočet ponúka podporu pri ich realizácii.

Participatívny rozpočet
Nové Mesto v našich rukách

Participatívny rozpočet na rok 2017 poskytuje priestor aj na vytváranie zárodkov budúcich komunít a voľnočasových aktivít v Novom Meste.

V roku 2017 plánuje mestská časť vyčleniť 50.000 eur na občianske projekty. Na jeden projekt je možné žiadať maximálne 5.000 eur. Realizovať sa budú v spolupráci s miestnym úradom.

Pridávať nápady a podávať návrhy projektov je umožnené všetkým občanom a občiankam nad 15 rokov. Všetky projekty musia byť realizovateľné do konca roku 2017 a musia sa realizovať na území Mestskej časti Bratislava – Nové Mesto. **Uzavierka podávania podnetov je 11. 11. 2016.** V Kancelárii pre participáciu verejnosti vám ich následne pomôžeme rozpracovať do podrobnej projektovej dokumentácie. O podpore projektov napokon rozhodne verejnosť.

Podávanie nápadov

Podávanie nápadov je možné prostredníctvom internetového formulára [Burza nápadov](http://pr.banm.sk/liferay/pridajte-napadov) (pr.banm.sk/liferay/pridajte-

podnet) alebo osobne v Kancelárii pre participáciu verejnosti.

Podávanie návrhov projektov

Podávanie návrhov vašich vlastných projektov je možné prostredníctvom formulára nazvaného Pridať projektový zámer (<http://pr.banm.sk/liferay/pridajte-projekt>) alebo tiež osobne v Kancelárii pre participáciu verejnosti. V prípade potreby vám pracovníci zapojení do participácie pomôžu so zostavením návrhu projektu.

Rozhodovanie

Rozhodovať o projektoch bude verejnosť a jej rozhodovanie bude mať tri zložky:

- **Verejné zvažovanie** (váha 40 percent), do ktorého budú zapojení koordinátori projektov.
- **Fyzické hlasovanie** (váha 50 percent), na ktorom sa budú môcť zúčastniť iba občania s trvalým alebo prechodným pobytom na území našej mestskej časti vo veku nad 15 rokov.
- **Internetové hlasovanie** (váha 10 percent), na ktorom sa budú môcť zúčastniť všetci obyvatelia nad 15 rokov, teda aj tí, ktorí majú trvalé bydlisko mimo Mestskej časti Bratislava – Nové Mesto.

Participatívny rozpočet

dáva ľuďom možnosť a priestor uskutočniť to, na čom sa chcú vo svojej mestskej časti aktívne podieľať. Verejná moc v Slovenskej republike pochádza od občanov, a preto je zámerom mestskej časti podporovať verejnú iniciatívu, najmä v záujme posilnenia otvorenosti, transparentnosti a efektívnosti fungovania samosprávy a zvýšenia občianskej spoluúčasti na rozhodovaní.

Oproti grantovému systému či občianskym aktivitám, ktoré nie sú priamo spojené s rozhodovaním verejných inštitúcií, ponúka participatívny rozpočet možnosť aktívne sa angažovať vo všetkých fázach uvedenia projektu do života: od prípravy, cez rozhodovanie, až po realizáciu a vyhodnotenie. Popri možnosti pomôcť svojej mestskej časti či komunite sa tu otvára aj priestor na sebarealizáciu.

PARTICIPAČNÉ NOVINKY

Mestská časť Bratislava – Nové Mesto patrí k lídrom participácie na Slovensku vďaka novinkám, ktoré postupne uvádza do života. Pozrite si aktuálny prehľad tých najdôležitejších!

Prvé **občianske návrhy z verejných stretnutí** vo vybraných štvrtiach **sú spracované**, začína sa diskusia a ich spresňovanie či dopĺňanie. Spracované sú podnety zo štvrtí Teplická, Mierová kolónia, Ša-RaPi (Februárka), Hostinského, Zátisie, Tehelné pole a Kramáre. Ďalšie návrhy a podnety aj z iných štvrtí je možné pridávať ešte do 11. 11. 2016. Všetky zápisky nájdete na participatívnom webe (pr.banm.sk) v článku Prvé občianske návrhy sú spracované, tam môžete aj diskutovať.

Na participatívnom webe (pr.banm.sk/liferay/pridajte-podnet) **pribudla mapa** podnetov do parti-

patívneho rozpočtu. Ak chcete pridať návrh alebo označiť nápad, ktorý pomôže zlepšiť život ľuďom v našej mestskej časti, môžete to urobiť priamo do mapy na webe alebo v Kancelárii pre participáciu s občanmi.

Kanceláriu pre participáciu s občanmi môžete s podnetmi kontaktovať aj pomocou e-mailu: participacia@banm.sk, telefonicky: 02/49 253 317 alebo osobne v kancelárii č. 111 na miestnom úrade, prípadne písomne zaslaním podnetu na adresu: Kancelária pre participáciu s občanmi, Miestny úrad Bratislava - Nové Mesto, Junácka 1, 832 91 Bratislava. Informácie pripravili Lukáš Bulko a Miroslav Švec

Spresnenie

Z článku Prečo slabne naše puto k domovu (HLAS NM č. 10/2016, str. 12-13) nedopatrením vypadli zdroje prvotných informácií. Ide o niektoré položky z evidenčných listov Zoznamu pamätihodností Nového Mesta, ktoré vypracovala historička PhDr. Viera Obuchová, CSc. v čase svojho pôsobenia v Mestskom ústave ochrany pamiatok v Bratislave.

Redakcia

35 rokov je skvelý vek!

„Keď sa človek dožije 35. narodenín, je obvykle silný, zdravý a ešte vždy mladý. Ale už získal skúsenosti v živote, v práci, väčšinou si založil rodinu. Ak firma vydrží podnikať 35 rokov, za tento čas sa už etabluje a presadí na trhu. Ako však pozerat' na rovnaký vek, keď ide o klub seniorov? Jeho členovia doň prichádzajú okolo šesťdesiatky a po 35 rokoch je nažive už len málo pamätníkov. Našťastie, o práci a živote prvých členov svedčia kroniky, ktoré klub starostlivo opatruje i dopĺňa.“

Slová v podobnom duchu zazneli z úst viacerých hostí, ktorí sa 21. septembra zišli v dennom centre seniorov, aby spoločne oslávili okrúhle výročie klubu. Pekné zhrnutie spomienok pripravila členka výboru Oľga Hauskrechtová. Prečítala čosi zo záznamov prvého kronikára pána Jozefa Kubinu, ktorý sa tejto činnosti venoval od roku 1976 až do roku 1990. Pripomenula bývalé vedúce a vedúcich klubu, sťahovanie do rôznych priestorov i súčasné pôsobenie v peknom prostredí Domu kultúry na Kramároch.

„Vďaka zaujímavému programu, ale aj podpore vedenia mestskej časti a poslancov miestneho zastupiteľstva sa náš klub rozrastá, registrovaných máme takmer 400 členov,“ hovorí s potešením vedúca klubu Etela Polčicová. „Máme medzi sebou ľudí ocenených titulom Senior

roka, víťazov súťaže Babička a Dedko mestskej časti, úspešných účastníkov športových súťaží, členov aktívneho speváckeho krúžku. Bohatá činnosť prispeje k tomu, aby bolo o čom hovoriť a čítať v kronikách, aj keď my už tu nebudeme,“ dopĺňa s úsmevom pani Hauskrechtová.

Zagratulovať členom klubu a popriať im veľa ďalších rokov naplnených spoločnými zážitkami prišiel aj starosta Kusý a mnohí členovia miestneho zastupiteľstva. „Zosúladiť stovky názorov, záujmov i osudov, dlhodobo zaujať členov a po desaťročia si udržať ich priazeň sa nepodariť každej organizácii. Naše kramárske denné centrum to dokázalo, teším sa z toho a v mene samosprávy mu prajem všetko najlepšie!“ povedal Rudolf Kusý.

Tradične kvalitný kultúrny program zabezpečila súčasná kronikárka a členka výboru Janka Menkynová. Dobrá nálada a úsmevy na tvárach hostí potvrdili, že pozvať trojgeneračný záhorácky folklórny súbor z Brodského bola vynikajúca voľba.

Jana Škutková, snímky Jana Plevová

Vedúca
denného centra
Etel Polčicová

Spomienky živé aj po siedmich desaťročiach

Vojnové roky a udalosti zanechali v ich priamych účastníkoch spomienky, ktoré nikdy nevymiznú. Aj preto sa v Dennom centre seniorov Zlatý dážď na Račianskej každoročne stretávajú účastníci povstania, aby spoločne spomínali a mladšej generácii tak pripomenuli, aké dôležité je poznať dejiny. Podujatie spoločne usporiadali Denné centrum Zlatý dážď, členovia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, miestne organizácie Jednoty dôchodcov a spolku Slovenského Červeného kríža.

Pedagógovia a deti zo Základnej umeleckej školy prišli potešiť seniorov precíteným hudobným vystúpením a veselými veršíkmi. O sprievodné slovo sa postarala pani Anna Bergerová, priama účastníčka Slovenského národného povstania a po príhovoroch čestných hostí si mnohí členovia denného centra zaspomínali na vlastnú mladosť, krutým spôsobom preatú vojnu.

(jš), snímka Jana Plevová

**Dom kultúry Kramáre Stromová
organizuje kurz**

Maľovania na hodváb

Anjelske Vianoce

Výnimočná príležitosť pre dospelých, začiatočníkov, mierne pokročilých ale aj ľavákov

12.11.2016
od 14,00 do 18,00 hod.

Cena kurzu: 15,-€
Počet účastníkov je obmedzený

INFO: tel. 02/5477 1148   dkkramare@chello.sk

Na zdravie jubilantom!

Novomešťania, ktorí už zažili pekných pár desiatok narodeninových dní, sa koncom septembra zišli v Stredisku kultúry, aby svoje tohtoročné jubileum oslávili spoločne. „Aj keď by iste bolo na čo spomínať, oslávme radšej dnešok a teš-

me sa z pekných dní, ktoré máme pred sebou,“ prihovril sa hosťom starosta Rudolf Kusý a symbolicky pripil všetkým na zdravie. Zvlášť pozdravil deväťdesiatnikov, ktorých sa tu tentoraz zišlo až osemnásť. Dvaja najstarší z nich oslávili okrúhlych 95, preto – ako býva dobrým zvykom – pani Alojziu Valachovú potešil starosta peknou kytičkou a pána Martina Slamku obdaroval tortou.

Operní speváci Ivan Ožvát a Lenka Šimková, sprevádzaní koncertnou klavíristkou Vierou Kuncovou, obdarovali krásnymi piesňami a dobrou náladou

nielen jubilantov, ale aj mladších, ktorí svojich rodičov priviedli.

(jš), snímky Jana Plevová

Ocenenie Novomešťanke

Medailu Emila Belluša udelila Fakulta architektúry Slovenskej technickej univerzity v Bratislave pri 40. výročí svojej existencie prof. Ing. arch. Janke Krivošovej, PhD. Ako uvádza sprievodný text, ocenenie získala „za osobitný prínos pri rozvoji vzdelávania architektov“ na tejto fakulte. Slovenská technická univerzita si v septembri zá-

roveň pripomenula 70 rokov od svojho založenia. Akademik Emil Belluš, náš významný architekt, sa neskôr zaslúžil o založenie jej fakulty architektúry (na niekdajšej SVŠT – Slovenskej vysokej škole technickej).

Blahoželáme!

(red)

My u Yeme vieme,

že cez Vianoce má poctivá domáca kuchyňa najvyššiu prioritu. Navštívte nový obchod s potravinami, ktorý ponúka slovenskú kvalitu, domáce výrobky a poctivé služby. Navštívte
PLNOCHUTNÉ POTRAVINY

WWW.YEME.SK

Trojnásobná radosť v rodine

Začiatkom októbra zavítala na miestny úrad návšteva vskutku výnimočná. Mladí rodičia Petra Pátková a Daniel Kodaj prišli predstaviť svojich novorodených potomkov, trojičky. Malí Novomešťania prišli na svet ešte v júni, no chvíľu trvalo, kým sa zdravotný stav všetkých detičiek stabilizoval. Teraz sa už Anička, Danko a Zojka majú čulo k svetlu. Aj rodičia sa naučili zvládať všetko, čo súvisí s „hromadným“ kŕmením a prebaľovaním, dokážu aj expresne rozložiť špeciálny kočík a vychystať sa na vychádzku.

„Lekári sa rozhodli ukončiť tehotenstvo v 33. týždni, aby nebol ohrozený život najmenšieho bábätka. Pôrod sa uskutočnil v nemocnici na Antolskej, majú tam špeciálne vybavenie na starostlivosť o veľmi skoro narodené deti. Prístup lekárov aj zdravotníckeho personálu bol plne profesionálny, som im veľmi vďačná,“ pochvalne hovorí mamička.

Kočík s tromi vaničkami budí na ulici veľkú pozornosť, ľudia sa pristavujú a pýtajú, ako sa to dá zvládnuť. „No jednoducho, pánboh naloží každému len toľko, koľko unesie!“ tvrdí usmievavá Petra a dodáva, že keď niekam ide len s jedným dieťaťom, cíti sa ako na dovolenke. Keď si chcú rodičia trošku oddýchnuť, pomáha babička, Petrina sestra i priateľky. Vždy prídu viacerí, lebo prevziať zodpovednosť za troch drobčiek naraz si zatiaľ nik netrúfol. Každé dieťaťko má svoju osobnosť, aj keď sa to občas mení. „Anička je najpokojnejšia, je to smeľko, Danko sa prejavuje ako chlap a dobrý papkáč. Najmenšia Zojka musela najprv veľa dobiehať, ale teraz si presadzuje svoje, je to najväčšia bojovníčka,“ opísal malých členov rodiny Daniel.

Prirodzene počaté trojčatá sú veľkou raritou, v Novom Meste sa podobná radostná udalosť vyskytla naposledy pred 21 rokmi. Do šiesteho mesiaca rodičia netušili, že bábätka budú tri, pripravovali sa na dvojčiky. „Keď som zistil, že majú budú traja, trochu som zozelenel, no rýchlo som sa s tým vyrovnal,“ spomína mladý muž, ktorý dnes dokáže opatriť deti rovnako zručne ako jeho partnerka. „V našej rodine sa dvojčatá vyskytli viackrát, no trojčatami sme všetkých tromfli!“ dodáva Petra.

„Táto nádherná udalosť nás teší rovnako ako vás, energia a úsmev, s akým všetko zvládáte, sú obdivuhodné,“ povedal starosta Rudolf Kusý, zagrataloval mladému páru a odovzdal mu darčekové poukážky od mestskej časti i zopár praktických balíčkov od sponzorskej spoločnosti dm drogerie markt. Čoskoro sa s rodinkou stretneme na oficiálnej slávnosti privítania detičiek do života a neskôr v škôlke, v škole, pri rôznych príležitostiach.

Jana Škutková, snímka Jana Plevová

Sedemnásť rokov aktívneho života

Vo veku 17 rokov má človek väčšinou veľké plány. Život sa berie ako samozrejmosť. Sedemnásť rokov v živote farnosti však znamená, že nastáva čas na otázky. Je to totiž čas, keď sa menia generácie. Tá odchádzajúca sa obzerá späť a hodnotí, či to všetko stálo zato, tá prichádzajúca sa pozerá do budúcnosti s nádejou, že to všetko bude mať zmysel. Ale aj tak je najdôležitejší čas, ktorý prežívame teraz. V každodenných situáciách sme stavaní vďaka daru slobody pred možnosť výberu. A práve farnosť Kráľovnej rodiny na Teplickej ulici chce prispievať k tomu, aby sme sa ako ľudia vedeli slobodne rozhodovať pre dobro.

Preto každoročne slávime výročie posviacky nášho chrámu zasväteného Panne Márii Kráľovnej rodiny. Hody nie sú pre nás len príležitosťou na nostalgické spomienky, ale aj príležitosťou poďakovať za dar farnosti, a zároveň možnosťou ukázať, že v našej mestskej časti žije spoločenstvo ľudí, ktorých viera inšpiruje

k zodpovednosti a k budovaniu vzťahov. Svoje miesto v programe si našli mladí ľudia, rodiny počas zábavnej olympiády i vďační farníci, ktorí sa v sobotu mohli stretnúť s bývalými pánmi kaplánmi, ktorí vo farnosti pôsobili. V nedeľu 25. septembra, teda presne na 17. výročie posviacky chrámu povzbudil veriacich na svätej omši hovorca Konferencie biskupov Slovenska o. Martin Kramara. Na svätej omši sa zúčastnil aj starosta mestskej časti pán Rudolf Kusý s rodinou a stovky farníkov i návštevníkov. Popoludnie bolo venované aj vďaka aktívnej účasti mestskej časti deťom a ich kamarátom.

Jozef Kováčik, správca farnosti, snímky Martin Gálík

Privítali sme 72 novorodencov

Každý druhý mesiac usporadúva mestská časť slávnosť pre svojich najmladších obyvateľov. 28. septembra sa sála Strediska kultúry na Vajnorskej opäť naplnila mladými rodinami, ktorým predstavitelia mestskej časti odovzdali „štartovné“ – finančnú podporu vo výške 200 eur i drobné spomienkové darčeky. Detičkám i rodičom prajeme veľa zdravia, šťastia a krásnych spoločných chvíľ!
(red), snímky Jana Plevová

Prváčky sľub

Najmladší žiačkovia si po prvých mesiacoch pomaly zvykajú na každodenné povinnosti. Aby si ku škole vytvorili čo najlepší vzťah, pripravili pedagógovia v škole Za kasárňou slávnosť „pasovania prvákov“. Športové popoludnie a veselý program kúzelníka trochu odbúrali trému. Prváci potom sľúbili, že budú robiť radosť rodičom aj učiteľom a dobre sa učiť, pretože „všetci chcú byť múdri“. Pamätný list a rozprávková knižka, ktorú si už o pár mesiacov dokážu prečítať, budú im pekný deň pripomínať aj po rokoch.

(jš), snímka Jana Plevová

Terapia štýlom a krásou: MÓDNE DNI V POLUSE sú späť

Ako sa zorientovať v záplave trendy kúskov či sezónnych zliav a akcií? Príďte na **MÓDNE DNI V POLUSE** a táto otázka vás už viac nebude budiť zo sna. V duchu filozofie Polusu – **Radosť každý deň** si od pondelka **7. novembra do soboty 12. novembra** môžete vo svojom obľúbenom nákupnom centre vychutnať originálny módný wellness.

Akcia nadväzuje na úspech minulého ročníka, kedy sa do Polusu prišli skrášliť desiatky žien všetkých vekových kategórií. Cieľ podujatia však ostáva rovnaký: dopriať si luxusnú starostlivosť, ktorú si bezpochyby zasluhuje každá žena. Známa stylistka a módna blogerka Miroslava Dobiš Michalková vám poradí, ako držať krok so svetovými trendmi, a pritom ostať sama sebou. Zladená od hlavy po päty sa môžete priamo na mieste zveriť do rúk vizážistiek z Par-

fumérii Marionnaud. Na pamiatku si odnesiete fotografiu od skúsenej fotografky Daše Šimekovej.

„K nápadu nás priviedla snaha priniesť zákazníkom – a obzvlášť zákazníčkam – nášho nákupného centra niečo navyše, pridanú hodnotu oproti bežnému nákupu oblečenia. Každá žena môže byť pôvabná, no nie každá vie, ako na to. Tak prečo nevyužiť skúsenosti profesionálov?“ hovorí marketingová manažér-

ka Polusu Martina Kolláriková na margo akcie **MÓDNE DNI V POLUSE**, ktorá je v prostredí slovenských nákupných centier unikátnym projektom.

Milé dámy, nezabudnite - od pondelka 7. novembra sa uvidíme v Poluse! Móde zdar!

Chráňte si svoj domov pred vlámaním. Ako na to?

Ak ste sa už niekedy stretli s vlámaním, dobre viete, aká zlá skúsenosť to je. Narušenie vášho súkromia cudzím človekom je veľmi nepríjemné. Pri správnej prevencii však dokážete toto riziko minimalizovať. Preto sme sa rozhodli priniesť vám niekoľko tipov, ako si svoj domov môžete zabezpečiť.

Krátky pohľad do histórie

Po roku 1989 sme okrem pozitívnych vecí museli čeliť aj niektorým negatívnym javom. Jedným z nich boli aj zloději a vlamáči nielen zo Slovenska, ale aj zo zahraničia, keďže otvorené hranice videli ako dobrú príležitosť. A tak sa, žiaľ, neraz stalo, že aj mnohí Bratislavčania našli dvere svojho bytu vylomené a veci ukradnuté.

Našťastie, v rovnakom období začali na trh prenikať aj prvé riešenia, ktoré podobným nepríjemnostiam zabránili. Aj keď ešte nemôžeme hovoriť o bezpečnostných dverách ako takých, už vtedy sa niektoré firmy tejto téme venovali. Zo začiatku išlo iba o posilňovanie už existujúcich dverí prostredníctvom bezpečnostného kovania a špeciálnej kľučky.

Časom sa zaviedla certifikácia dverí a ich kategorizácia do piatich bezpečnostných tried. Vývoj však išiel rýchlo dopredu. „Dnes si už napríklad môžete kúpiť dvere s prepojením na váš smartfón, ktorý vám oznámi, ak sa niekto pri vašom vchode zdržiava dlhšie. Dokonca môžete s osobou začať komunikovať,“ vysvetľuje spoluzakladateľ spoločnosti ADLO Jozef Adame.

Bezpečné bývanie ako štandard

Už takmer neexistuje novostavba, v ktorej by byty nemali bezpečnostné dvere.

Tento ochranný prvok sa stal štandardom nového bývania. „Naši klienti postupne prichádzajú na to, že bezpečnosť ich domu či bytu je naozaj dôležitá. Je jedným z významných účelov použitia prostriedkov zo stavebného sporenia. A začína sa práve pri bezpečnostných dverách,“ hovorí Radovan Slobodník z Prvej stavebnej spoločnosti.

Čo však, ak bývate v byte, ktorý má veľmi staré dvere len s niekoľkými bezpečnostnými prvkami? Mnohí mladí ľudia, ktorí v Novom Meste rekonštruujú byty po svojich rodičoch, túto skúsenosť majú. Vtedy stačí dať dvere jednoducho vymeniť. „Generácie ľudí, ktorí si u nás kupovali či dávali robiť prvé bezpečnostné dvere, už zostarli. Mnohí zákazníci k nám prichádzajú s tým, že rodičia im vraveli, že u nás kedysi kupovali dvere,“ vysvetľuje Jozef Adame.

Niekoľko tipov, ako aj vy môžete bývať bezpečne

Pozrime sa na niekoľko dôležitých prvkov, vďaka ktorým si môžete chrániť vaše súkromie.

Prvým kontaktným bodom sú vstupné dvere. Tie musia spĺňať najvyššie štandardy bezpečnosti a kvality. Na trhu sa nachádza mnoho dverí od rôznych výrobcov. Je dobré, ak sa viete trochu v tejto ponuke

orientovať, pretože nie všetko, čo je predávané s označením bezpečnostné, skutočne bezpečnostné vlastnosti aj má. Vždy by ste si mali overiť, či výrobky toho-ktorého dodávateľa boli skúšané akreditovanou skúšobňou podľa európskych noriem, aj to, do akej bezpečnostnej triedy patria.

Okrem dverí by ste mali dbať aj na okná. Na prvý pohľad sa môže zdať, že je to prípad rodinných domov. Byty, ktoré sa nachádzajú na nižších poschodiach, však môžu byť rovnako ohrozené. Preto je potrebné osadiť kvalitné bezpečnostné fólie na sklo a pridať mechanizmus, ktorý sa z vnútornej strany namontuje pod kľučku na pôvodné okno. Vďaka tomu je okno istené v ďalších dvoch pevných bodoch.

Všetky priestory by ste mali uzamykať kvalitným kľúčom. Najlepšie takým, ktorý má tzv. aktívne pohyblivé „stavítko“. Takýto kľúč zároveň poskytuje ochranu pred nedovoleným kopírovaním.

K bytu vo väčšine prípadov prináleží aj pivničná kója. S pôvodnými konštrukciami z drevených lát však tento priestor nemôžete využívať naplno. Zloděj totiž ľahko vylomí a vezme si, čo chce. V súčasnosti už mnoho ľudí využíva tzv. bezpečnostné pivnice – namiesto drevenej jednoduchú oceľovú konštrukciu s kvalitným uzamykaním.

Riešte radšej prevenciu, nie následky

Ako sa hovorí, vždy očakávajte to najlepšie, ale pripravte sa na to najhoršie. Nie je rozumnejšie namontovať si radšej bezpečnostné dvere, ako neskôr pátrať po páchatelovi, ktorý vám vzal to najcennejšie?

Nemusíte riešiť naraz aj dvere, aj okná, aj pivnicu. Dôležité je začať a postupne dopĺňať. Bezpečnostné produkty existujú v rôznych variantoch a cenových úrovniach a vy sa môžete rozhodnúť práve pre ten, ktorý najviac vyhovuje vašim potrebám a možnostiam.

Ing. Jozef Adame

Pod Kamzíkom postavili turistickú rozhľadňu

Hlavné mesto vybudovalo na území našej mestskej časti jedinečnú atrakciu. Ide o 15 m vysokú turistickú rozhľadňu s masívnou drevenou konštrukciou z červeného smreka. Stojí v bratislavskom lesoparku pod Kamzíkom, v rekreačnom areáli Ame-

rické námestie. „Rozhľadňa je postavená v nadmorskej výške 380 metrov, má tri poschodia a z toho najvyššieho ponúka výhľad na Dunaj, Horský park, Kalváriu, Slavín, na areál Bratislavského hradu, Petržalku a v dobrom počasi dokonca až na vodné dielo Gabčíkovo,“ povedal poslanec mestského zastupiteľstva Tomáš Korček, jeden z iniciátorov výstavby rozhľadne.

Ukutočnila sa v rámci projektu Milión pre Bratislavu. Samospráva tak využíva financie ušetrené v mestskom rozpočte na niekoľko menších investícií. Celá stavba rozhľadne vrátane prípravy a projektovej dokumentácie pritom stála 32 500 eur. Okrem turistickej rozhľadne budú súčasťou projektu Milión pre Bratislavu opravy zábradlí, nový mobiliár na kúpaliskách a investície do športu.

Novú turistickú atrakciu Bratislavy kom septembra slávnostne uviedli do života primátor Ivo Nesrovnal, starosta Nového Mesta Rudolf Kusý, mestský poslanec Tomáš Korček a miestny poslanec Libor Gašpírik.

„Návštevníci sa k rozhľadni dostanú po červenej značkovanej trase. Buď z Kamzíka, alebo zo Železnej studničky. Cesta k nej vedie aj od parkoviska pod televíznu vežou a trvá asi 25 minút. Ľudí na vedú k rozhľadni aj informačné tabule,“ spresnil poslanec Libor Gašpírik.

Z bezpečnostných dôvodov je výstup na rozhľadňu zakázaný počas búrky a platí aj zákaz vstupu so zvieratami. Deti vo veku do desiatich rokov môžu ísť hore len v sprievode dospelých osoby.

(tk), snímky Jana Plevová

Láka vás noc v korunách stromov?

Rozhľadňa pod Kamzíkom nezostala ako turistická atrakcia osamotená, na začiatku októbra pribudla v lesoparku ďalšia netradičná stavba. Tentoraz ide o domček umiestnený v korune stromu, ktorý ponúka aj romantickú možnosť prenocovania. Záujemcovia ho nájdu pod Kačínom. „Naša lanovka, ktorá premáva medzi Kamzíkom a Železnou studienkou, poteší každý rok veľa návštevníkov. Podporili sme otvorenie bunkra z prvej svetovej vojny, i nové cyklotrasy. Každá podobná atrakcia je príjemným spestrením vychádzky do lesoparku,“ povedal starosta Kusý.

„Tree house“ zaujme najmä rodiny s deťmi, ktoré majú rady dobrodružstvo. Súčasne v ňom môžu pobudnúť najviac tri osoby, nocľah im umožní manželská posteľ a ďalšie samostatné lôžko. Prenocovanie v domčeku sa dá rezervovať na stránke organizácie Mestské lesy v Bratislave www.ba-lesy.sk, ktorá bude domček prevádzkovať. (red)

Tržnica zavoňala jablčníkmi

Tradičné jablkové hodenie si s chuťou užili návštevníci Tržnice na Trnavskom mýte, ktorí si v sobotu 8. októbra trochu privstali. Štrúdle, koláče a iné dobroty pripravené šikovnými rukami členiek denných centier seniorov šli doslova na dračku. Novomestské pekáčky priniesli desiatky plných plechov a návštevníci znali veci na ne ráno už netrpezlivo čakali. Podujatie, ktoré podporuje záujem o ovocie z domácich re-

giónov, pripravili v spolupráci Bratislavský samosprávny kraj s Mestskou časťou Bratislava – Nové Mesto a Tržnicou.

(jš), snímky Jana Plevová

Gaštanica na Kolibe nezanikne

Porasty jedlých gaštanov v celej Európe ničia choroby a škodcovia, proti ktorým je ťažké nájsť účinnú ochranu. Aj keď to v niektorých prípadoch je možné, finančné nároky ozdravenia sú veľmi vysoké. Ani stromy vo verejnej gaštanovej záhra-

Stromy v kolibskej gaštanici sú dnes vážne poškodené

de na Kolibe sa nevyhli vážnemu poškodeniu a mnohé bude nutné vyrúbať. No vďaka finančnej dotácii, ktorú mestská časť získala z Nórskeho fondu, sme dostali príležitosť zrevitalizovať územie a vytvoriť tu park, ktorý nadviaže na dávnu tradíciu. Celkový rozpočtový náklad predstavuje 315 000 eur, polovica z toho

je určená na zeleň a jej ošetrovanie. O zachránu 86 gaštanov napadnutých rakovinou kôry sa pokúsia odborníci z Ústavu ekológie lesa SAV vo Zvolene. Vysadených bude 27 nových stromov, ktoré sú už voči tejto chorobe odolné.

V škole na Jeséniovej ulici zorganizovali predstavitelia mestskej časti 11. októbra stretnutie s obyvateľmi Koliby. Autor projektu oboznámil prítomných s navrhnutým riešením úpravy parku, v ktorom ako technologickú novinku využil vodopriepustný parkový betón, zapracoval doň aj mechanické zábrany na zadržiavanie vody. Bezpečnosť a atraktivitu parku zvýši moderné osvetlenie, osadia sa v ňom hracie prvky pre deti, lavičky, smetné koše, v dolnej časti vzniknú dva opložené výbehy pre psy. Realizáciu stav-

*Koordinátorka projektu
Ing. Daša Effenbergerová*

by zabezpečiť a o následnú údržbu zelene sa bude starať novomestský EKO-podnik VPS, ktorý bude úzko spolupracovať so špecialistami na ochranu rastlín.

Účastníci stretnutia diskutovali predovšetkým o spôsoboch, ako udržať zeleň a zariadenie parku v dobrom stave aj po skončení revitalizácie. Navrhli monitorovať priestor kamerovým systémom, vypracovať parkový poriadok, ktorý v prípade potreby umožní efektívnejšie zásahy mestskej polície, v spolupráci s Tescom a majiteľmi blízkych záhrad zakročiť proti asociálnemu správaniu niektorých osôb, ale aj zapojenie miestnej komunity do starostlivosti o zeleň formou brigád. Stavebné práce by mali byť hotové do konca apríla 2017. Akými zmenami kolibská gaštanica prejde, budeme vás opäť informovať.

Jana Škutková, snímky Jana Plevová

Ekológia v praxi

Dvadsaťte storočie prinieslo „očarenie chémiou“, veľa vecí sa zrazu dalo robiť jednoduchšie. Burinu či škodcov sme začali likvidovať postrekmi, na trh prichádzali čoraz účinnejšie. Až neskôr sa ukázalo, že tieto látky prenikajú do spodných vôd, dlhý čas zostávajú v pôde, škodia pracovníkom a majú vážne karcinogénne účinky. Vo Francúzsku už používanie niektorých chemických látok na likvidáciu buriny zakázali a dá sa predpokladať, že ďalšie štáty Európskej únie budú postupovať podobne.

Ako to však robiť inak? Jednou z možností je stroj na odburiňovanie horúcou

vodou, ktorý si ako prvý v Bratislave nedávno zaobstaral novomestský EKO-podnik VPS. „Súčasťou stroja je 500-litrová vodná nádrž. Voda sa ohreje na 97 °C a cez nástavec s dýzami sa ňou poleje nežiaduci porast, napríklad popri obrubníkoch komunikácií. To spôsobí, že koreňový systém odumrie, do dvoch-troch dní uschne, a potom stačí zoškrabnúť zvyšky. Ak je burina veľmi vytrvalá, postup sa zopakuje, naša skúsenosť však ukazuje vysokú účinnosť,“ vysvetlila vedúca strediska údržby zelene Ing. Ivana Chrenková. „Rada by som pri tejto príležitosti poprosila o spoluprácu aj našich obyva-

teľov. Aby rešpektovali výzvy, ktoré pred plánovanými prácami roznášame a obmedzili parkovanie na týchto úsekoch. Je to jediná cesta, ako dôkladne čistiť okraje komunikácií,“ dodala.

Jana Škutková, snímka Jana Plevová

Odpad! Kam s ním?

Ročne sa v našej krajine vyprodukuje poldruha milióna ton odpadu. Z tohto množstva sa, žiaľ, recykluje len približne šesť percent, zvyšok skončí na skládkach, v lepšom prípade v jednej z dvoch slovenských spaľovní. Plasty, papier a sklo zo špeciálnych nádob rozmiestnených po sídliskách putujú na triediace linky, kde sa ďalej triedia na jednotlivé druhy odpadov. Po ďalšom spracovaní slúžia ako surovina na výrobu mnohých užitočných produktov. Netriedený odpad z bežných kontajnerov vyklopiť smetiarske autá zo špeciálnej rampy do zásobníka s kapacitou 135 000 ton. Tu sa pomocou veľkého drapáka premiešava, a potom spaľuje v dvoch vysoko výkonných kotloch. „Škvára, ktorá je výsledkom tohto procesu, však ešte obsahuje cenné zložky. Obrovské elektromagnety z nej vytiahnu železo a farebné kovy, pomocou špeciálnej technológie sa oddelí sklo. Spaľovaním vzniká teplo, iste nikoho neprekvapí, že aj to efektívne využívame. Pomocou turbíny sa premení na

elektrickú energiu odvádzanú do verejnej siete. Pre zaujímavosť, jej množstvo dokáže zásobiť elektrinou asi 20 000 domácností,“ priblížil technologický proces riaditeľ spaľovne Marek Belák.

Spaľovanie je nielen najšetrnejšie voči životnému prostrediu, keď-

že nepreneháva záťaž na pleciach budúcich generácií, ale je to aj najčistejší spôsob. Každoročne bezpečne zhorí okolo 130 000 ton bratislavského odpadu. Pri dodržaní prísnych ekologických

noriam a po niekoľkonásobnej filtrácii sa do ovzdušia nedostávajú žiadne škodlivé látky.

Počas Dňa otvorených dverí 23. septembra umožnila spoločnosť OLO Bratislavčanom nahliadnuť tam, kde sa bežne nedostanú. V Spaľovni odpadu vo Vlčom hrdle sa po celý deň striedali zvedaví návštevníci. Vďaka účasti na komentovanej exkurzii lepšie pochopili dôležitosť triedenia a ekologickej likvidácie odpadu.

V tento deň odštartovalo svoju činnosť aj nové výchovno-vzdelávacie environmentálne OLO Centrum, ktoré bude malým aj veľkým návštevníkom vysvetľovať všetko, čo súvisí s odpadovým hospodárstvom. Základné, stredné i vysoké školy či odborná alebo laická verejnosť si môžu objednať termín prednášky, a zároveň exkurzie do priestorov spaľovne na webstránke www.olo.sk. Dohodnúť návštevu je možné aj prostredníctvom e-mailu na adresu olocentrum@olo.sk. Partnerom OLO je v tomto projekte spoločnosť NATUR – PACK, a.s., ktorá zabezpečuje skúsených lektorov environmentálnej výchovy. Vzdelávanie mladej generácie a prebúdzanie uvedomelosti a zodpovednosti v deťoch dáva totiž najväčšiu nádej, že Slovensko raz dobehne v rozsahu recyklácie odpadu krajiny západnej Európy.

Jana Škutková, snímky Jana Plevová

Krajšie okolie vďaka dobrovoľným pomocníkom

V polovici septembra sme odštartovali jesenné brigády. Tento raz sme mali aj partnera a okrem Novomešťanov prišlo asi 40 dobrovoľníkov zo združenia Kresťania v meste. Tohto roku organizovali tretí ročník festivalu Miluj svoje mesto, do ktorého sa zapájame od začiatku. Vyčistili sme okolie Filiálky a natreli plot okolo Kuchajdy zo strany Vajnorskej ulice. Nálada bola výborná, viacerí z nás priniesli aj občerstvenie, takže hladom nikto netrpel. Ďakujeme všetkým dobrovoľníkom, ktorí prišli pomôcť! (red)

Chodci na Kolibe využívajú nový priechod

V blízkosti predajne TESCO na Kolibe pribudol v septembri bezpečný priechod pre chodcov. V okolí žije veľa starších ľudí, s prechádzaním cez cestu mali problémy. Komunikácia patrí do správy magistrátu, nedávno na nej vymenili asfaltový koberec, no na vyznačenie priechodov sa akosi pozabudlo.

„Dlho som hľadala kompetentného človeka, ktorý by pomohol situáciu riešiť, obvykle som však dostala odpoveď, že si to vyžaduje čas. Lenže tu išlo o bezpečnosť tých najslabších,“ hovorí pani Katarína Hroncová, ktorá býva na Jeséniovej ulici. „Pomoc nám nakoniec poskytli poslanec Tomáš Korček a Ing. Ladislav Krajčovič z dopravnoinžinierskeho oddelenia Krajského dopravného inšpektorátu v Bratislave, prosím, poďakujte im v mene obyvateľov,“ dodala. Ochotný dopravný inžinier, ktorý sa pričínal o rýchlejšie riešenie, vysvetlil skromne: „Predložil som žiadosť na dopravnú komisiu magistrátu, správca komunikácie nakreslil projektovú dokumentáciu, vybrali sme optimálne miesto a v priebehu niekoľkých týždňov bol priechod zrealizovaný. Som rád, že som mohol prispieť k väčšej bezpečnosti tunajších chodcov.“ (jš), snímka Katarína Hroncová

Každá nová úloha je výzvou

Návšteva v ateliéri

Architektonický ateliér Novomešťana Ing. arch. Petra Moravčíka využíva veľký podstrešný priestor starého domu v blízkosti Záhradníckej. Zo všetkých strán obostavaný pracovnými stolmi dýcha pravou atmosférou pracoviska, kde sa rodí architektúra. Na čom práve pracujete, pán architekt? – pýtam sa. Odpoveď bola obsiahlejšia. Na zákazkách sa robí kolektívne, a tak ich majú rozrobených celý rad, v rozličných štádiách riešenia. Ukazuje sa, že zväčša ide o väčšie polyfunkčné komplexy – obytné domy s radom rozličných prevádzok a služieb, momentálne prevažne v Ružinove.

„Áno, všetko sú to ťažiskovo obytné objekty, lebo výstavba pre verejný sektor u nás, žiaľ, dlhodobo viazne,“ vraví vedúci ateliéru a všetko, o čom je reč, predstavuje zároveň na veľkej obrazovke v strede ateliéru. „Aktuálne pracujeme na realizačnom projekte Polyfunkčný komplex Seberínho, ktorý sa bude realizovať na budúci rok. Ďalší polyfunkčný komplex je situovaný na brehu Štrkoveckého jazera. Mal by zhodnotiť toto výnimočné prostredie, ktoré síce má svoj potenciál, ale vývoj tu akosi ustrnul. Už roky čakáme na územné rozhodnutie, navyše sa práve schvaľuje územný plán zóny, tak sa asi ešte načakáme. Drobnejšiu mierku má pripravované bývanie do Stupavy – v krásnej lokalite tak trochu pánubohu za chrbtom. A „zabávame sa“ aj štúdiu malej bytovky v Rači a veľmi pekným zadáním mestského bloku v Trenčianskych Tepliciach.“

Môžete zhrnúť, pán architekt, čo všetko ste postavili v Novom Meste?

„V roku 2000 vyrástol na Kramároch na Stromovej ulici 130-bytový obytný súbor, financovaný dvoma bankovými inšti-

túciami, a to v tom čase ešte netypickým hypotekárnym spôsobom. V roku 2009 boli skolaudované Tri veže na Bajkalskej ulici. Naším najaktuálnejším projektom v Novom Meste je bytový komplex Belaria na Tupého ulici pod Kolibou. Po ukončení prvej etapy sa priamo nadväzuje druhou. Toto územie predurčil územný plán zóny na bytovú zástavbu, a tá sa tu teraz rozbehla neuveriteľným tempom. Škoda, že spomínaný územný plán myslel tak málo – skoro vôbec nie – na verejný priestor a občiansku vybavenosť.“

Pre vás je určite cenný aj úspech, ktorý získal roku 2007 obytný súbor Rozadol – Cenu ARCH a nomináciu na cenu CE.ZA.AR. Také všeobecne známe stavby ako Rozadol a Tri veže si obyvatel' nepomýli. Jediná výčitka, ktorú sme v súvislosti s Troma vežami zaznamenali, je tá, že je to vraj stavba príliš vysoká a objemná v danom prostredí. Pravda, keby sa naokolo objavila vyššia zástavba, dnešná kontrastnosť by sa zmiernila. Myslíte, že vývoj pôjde tým smerom?

„Rozadol považujem za vydarený aj vďaka tomu, že má parter otvorený verejnosti a jeho transparentný vnútroblok je takým malým námestím. Mierka domov je príjemná a veža na osi Ružovej doliny je logickým akcentom.“

Tri veže pôsobia v diaľkových pohľadoch z okolitých kopcov ozaj dosť giganticky. No v perspektíve Bajkalskej ulice, niekdajšieho „tankodromu“ na vojenské prehliadky, sú akceptovateľnou hmotou, ich vybavenosť v parteri dáva tomuto širokému dopravnému priestoru mestotvorný charakter. A raz medzi vežami Polusu, Lakeside Parku a novej „vežatej“ zóny na Pasienkoch budú pôsobiť celkom prirodzene.

Až sa oproti, na druhej strane Bajkalskej dobuduje Národný futbalový štadión, ulica sa priblíži predstave živej mestskej triedy.“

Pre každého je dôležité uznanie jeho práce. Vy si viac ceníte uznanie verejnosti, prípadne priamo užívateľov, alebo uznanie odbornej kritiky, vrátane kolegov? Lebo sa nemusia zhodovať, pravda?

„Veru nemusia, trafili ste dve polohy tejto otázky. Potlesk na strane verejnosti je veľmi príjemný, ale iba v prípade, ak si architekt zároveň získa profesionálne uznanie.“

Nejde pritom o obojstranné uspokojenie architektovho ega. Skôr ide o to, že potvrdenie z dvoch strán je uznaním životaschopnosti a kvality architektúry. Pravda je však aj to, že dejiny architektúry sú plné „oplúťých“ stavieb, ktoré až nasledujúce generácie odhalili ako nadčasové.“

Rozdiely v hodnotení súvisia nepochybne aj s tým, že u nás v systéme všeobecného školského vzdelávania architektúra zatiaľ ešte vždy nefiguruje.

„Je zaujímavé, že po škôlke, kde si každé dieťa staví z kociek domčeky, sa archi-

*Polyfunkčný komplex Rozadol
v Ružovej doline, snímka Ľubo Stacho*

tektúra z osnov vytráca (úsmev). Možno by však stačilo všeobecne posilňovať povedomie, že architektúra je dôležitá, lebo ovplyvňuje náš každodenný život a každého jedného z nás. A že právo na dobrú architektúru máme rovnako ako na kvalitné životné prostredie.“

Jednou z ciest, ktoré vedú k dobrej architektúre, sú súťaže. Pre architektov stará známa pravda, pre developerov, investorov, ba i samosprávy tvrdenie prijímané ešte v mnohých prípadoch len váhavo a opatrne. Ako vidíte súčasnú situáciu – zlepšuje sa? Alebo stále stagnujeme?

„Kým sa budú objavovať také prípady ako vznik spomínaného Národného futbalového štadióna, kde sa pod rúskom privátnej investície dejú čudesné veci za

Obytný súbor Belaria na Tupého ul. na Kolibe, snímka Tomáš Manina

nezanedbateľnej finančnej podpory z verejných peňazí bez verejnej architektonickej súťaže, je jasné, že princíp transparentného súťaženia nemajú Slováci ešte v krvi. Ale beznádejné to určite nie je. Architektonických súťaží za ostatné roky pribudlo, dokonca pribudla aj publikácia, ktorá veľmi jasne opisuje, na čo je taká súťaž dobrá a čo je jej zmyslom. Teda, že je to platforma, ktorá slúži na generovanie alternatív riešení, z ktorých je potom možné objektívne vybrať najlepšie z hľadiska urbanistického, architektonického, sociologického aj ekonomického.“

V minulosti ste dokonca hovorili o súťaži ako o možnej súčasti legislatívy, ktorá by ju pri úspešných návrhoch mohla urýchliť. Kde ste sa inšpirovali?

„V porote jednej bratislavskej súťaže sedel aj významný zástupca dotknutej samosprávy. Keby sa súťaž vyvinula do ďalšej poľovacej fázy, bol by v obraze, poznal by aj možné varianty a rozhodoval by s väčším prehľadom. Porotou odsúhlasený víťazný návrh by mohol byť akceptovaný aj magis-

trátom a mestskou časťou bez súčasného nepružného, netransparentného a málo zmysluplného rozhodovania. Samozrejme, že to kladie vysoké nároky na prípravu súťaže aj na jej vyhodnocovanie. Ale prečo dokážu Rakúšania zaplniť témou dobre pripravených súťaží pravidelne mnohostránkový mesačník, a my nie? Prečo by nemali byť ťažiskové mestské priestory overované súťažami povinne – skôr než sa začne stavať?“

Akej architektonickej úlohe by ste sa časom s potešením venovali, ale zatiaľ sa vám nepošťastilo dostať sa k nej?

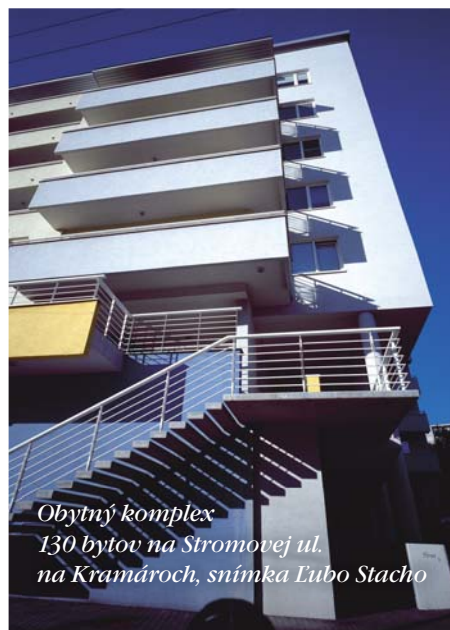
„Profesia architekta je fascinujúca v tom, že každá nová práca je iná, a tak sa dá rutine veľmi účinne vyhýbať. Aj preto sa v práci nenudím, hoci sa ťažiskovo stále pohybuje na poli bytovej výstavby. Nedávno sme sa odreagovali na návrhu školského areálu na Košickej – malé, ale zábavné zadanie. Nemám vysnívanú rolu Hamleta ako herci, viem sa nadchnúť zadaniami tak, ako ich život prináša. Skôr mám dlhoročné resty – vlastný ateliér v Rozadole a domček v Lamači pre moju drahú manželku. Na oboch pracujem už dlhé roky a neviem si povedať – toto je ten najlepší variant.“

Teraz ste mi vlastne tak trochu prihrali, lebo som sa práve chcela spýtať, či pre architekta môžu byť dôležité aj tzv. „malé úlohy“. Malé rozsahom, významom hoci aj okrajové, no zároveň také odlišné od bežnej rutiny, že pre neho môžu znamenať nové podnety.

„Viem sa nechať pohltiť návrhom veľkého polyfunkčného komplexu aj malého pavilónika. Tejto jari sme kúpili chalúčku na Záhorí a chceme si tam spraviť takú malú kúpeľňu snov – toaleta s výhľadom do krajiny, kaďa na kúpanie, terasa na slnečie, vonku sprcha, paravány kvôli intimitě. Krásne zadanie – nesmierne ma baví.“

Robíte aj rodinné domy?

„Robíme – ak si so záujemcom „sadne-

Obytný komplex 130 bytov na Stromovej ul. na Kramároch, snímka Ľubo Stacho

Polyfunkčný komplex Tri veže na Bajkalskej ul., snímka archív architekta

me“ v predstave o výsledku. Ak sa ukazuje, že nie, je lepšie rozísť sa hneď na začiatku – ešte v dobrom. To sa týka aj interiérov. Keď klient začne snívať o mahagóne, utekáme kade ľahšie (smiech).

A viete, že v posledných ročníkoch architektonických cien zvíťazili rodinné domy, ktoré si robili architekti sami pre seba? Možno je to náhoda, ale možno to podporuje teóriu, že keď tvorbu nekoriguje cudzí vplyv a nevhodné kompromisy, je väčší predpoklad vzniku dobrého diela.“

V rozhovoroch sa zvyčajne pýtame, kde dotýčny Novomešťan býva a ako hodnotí širšie prostredie svojho bydliska. Vy tuším bývate na Kramároch...

„Áno, v dome spomínanom v úvode rozhovoru – takže na architekta nadávať nemôžem (smiech). Býva sa tam výborne. Blízko do mesta, do lesoparku ešte bližšie, kto by nechcel bývať na červenej turistickej značke? Rodinné domy spolunažívajú v kopci s panelákmi vo vizuálne zaujímavých priestorových vzťahoch. Ale mám aj kritický pohľad: Stromová ulica je „štrbavá“, rozsypaná, len s náhodnými ostrovčekmi vybavenia, dopravné nedoriešená. Visí nad ňou večný problém s parkovaním pri nemocniciach. Zaslúžila by si urbanistickú štúdiu, ktorá by ju predstavila ako zmysluplnú ťažiskovú lineárnu os Kramárov.“

Zhovárala sa Viera Vojtková

58. narodeniny Juraja Sarvaša. Ak chcete, čítajte vek odzadu...

Poetické večery na Kramároch sú vždy plné krásy a emócií, veď dávni i súčasní slovenskí básnici dokážu prehovoriť do duše aj dnešným uponáhľaným vyznávačom technológií. Septembrové stretnutie pri sviečkach však nebolo venované iba poetom. Priatelia jubilujúceho Juraja Sarvaša ho spoločne zostavili pre umelca, ktorý dlhé roky krásne slová vyhľadáva a povznášajúce zážitky sprostredkúva poslucháčom v autenticknej podobe.

„58 rokov je dobrý vek. Keď to čítate odzadu, je už trochu komplikovanejší, ale vôbec nie beznádejný,“ prihovoril sa nezlomný optimista svojim hosťom a priateľom. Počet a rôznorodosť jeho vystúpení po celom Slovensku sú obdivuhodné, aktivitu a energiu mu môžu

závidieť oveľa mladšie ročníky. S gratuláciou, ale aj príspevkom do programu prišli mnohí hereckí spolupútnici, kolegovia z Akadémie umení v Banskej Bystrici, priatelia i rodinní príslušníci. Salvy smiechu vyvolal rozhovor Juraja Sarvaša s Oldom Hlaváčkom o šatní číslo 42. Niet divu, veď o túto legendárnu miestnosť sa v národnom divadle delili s Michalom Dočolomanským, Jozefom Adamovičom a Jurajom Slezáčkom. Spevákymi vystúpeniami prispeli dcéra Svetlana a Dušan Jarjabek s klavírnym sprievodom dirigenta Zdenka Macháčka. Najviac však prezradila zo života jubilanta báseň, ktorú mu napísal a prečítal blízky priateľ Jozef Bachratý.

Jana Škutková, snímka Jana Plevová

Návrat do detstva

Bezstarostné roky detstva, zážitky a hry, láska i prísnosť rodičov, to sú spomienky, ktoré každému z nás zostanú v pamäti navždy. Seniorky z Kramárov sa rozhodli pripomenúť si toto šťastné obdobie usporiadaním nezvyčajnej výstavy. Bábiky zo Slovenska, Česka, Nemecka, Talianska, Španielska, ale aj Thajska, Brazílie, Japonska a mnohých ďalších krajín „obsadili“ na pár dní každý voľný kútik v spoloč-

skej miestnosti klubu. Spolu sa ich tu zišlo 272, a veru bolo čo obdivovať! Nádherné drevené, textilné, plastové i gumené bábiky oblečené do krojov, pracovných rovnôšiat či dojčenských dupáčiek sú dodnes v mnohých domácnostiach peknou pripomienkou mladosti, inde už slúžia generáciám vnučiek a pravnúčiek, ktoré ich milujú rovnako ako pôvodné majiteľky.

Jana Škutková, snímka Jana Plevová

„Kam tento svet speje, keď vraždy sú aj v leporele?“

Talentovanú herečku Radošinského naivného divadla, dnes už asi viac speváčku, hudobníčku a skladateľku Simonu Martausovú pozval 5. októbra do svojej talkshow v Stredisku kultúry na Vajnorskej príjemný hosťiteľ Jozef Banáš. Veselo i vážne sa spolu zamýšľali nad duchovným svetom, optimizmom, schopnosťou počúvať i odpúšťať, byť vďačným za to, čo nám život dáva a prináša. Myšlienky, ktoré vo svojich textoch spracúva mladá interpretka, akoby predbiehali jej vek. Sima však tvrdí, že myslenie nesúvisí

s prežitými rokmi a mladí ľudia dnes nie sú povrchní. Problémy berie s nadhľadom, sústreďuje sa skôr na pekné veci: „Ak nejde život, ako chcem ja, asi ma chce niečo naučiť.“

Spomienky na detstvo, študentské roky aj prvé skúsenosti v hereckej profesii sa striedali s piesňami, ktoré v rádiu často nepočujeme, no svoju cestu k publiku si našli. Veď pri skladbe o ženskej túžbe dosiahnuť inú podobu hoci aj pomocou skalpela, alebo o tom, ako nám unikajú cenné chvíle v prítomnosti priateľov,

kým klikáme do telefónu, jednoducho nie je možné nezamyslieť sa.

Jana Škutková, snímka Jana Plevová

Štýlový tanečný večer „THE SPEAKEASY“

Časy minulé nám neraz pripadajú akési čarovnejšie a pozitívnejšie než prítomnosť. Nadšenci prvej polovice minulého storočia oživil dlhoročnú tradíciu tančiarní a tri generácie Bratislavčanov sa opäť stretávajú na jednom parkete. V dobovom oblečení pri pohári dobrého vína objavujú takmer zabudnuté čaro spoločenského bontonu a ďalších hodnôt.

THE SPEAKEASIES boli v období prohibície v USA nelegálne miesta, kde sa predával pašovaný alkohol. Slovo „speakeasy“ značí, že o takých miestach sa šepkalo alebo rozprávalo s veľkou opatrnosťou, pre-

tože utajení strážcovia zákona mohli byť kdekokoľvek. Čo je však dôležitejšie, kluby sa stali živnou pôdou pre nový hudobný žáner - džez! Atmosféru 20-ych až 40-ych rokov 20. storočia nám 25. novembra o 20. h priblíži hot džezový a swingový orchester FATS JAZZ BAND v klube THE SQUARE, priamo v Tržnici na Trnavskom mýte. „Kto zbehne desať schodov do suterénu Tržnice, s prekvapením objaví ozajstný harlemský Cotton Club, zabudnutú perlu „the speakeasies“, ktorá ožije noblesou a tancom,“ pozýva džezová speváčka a organizátorka večera Jana Dekánková. (red)

ŠKOLAK klub oslávil tridsiatku

Sídlskové stredisko pohybovej aktivity – pod týmto názvom sa 8. októbra 1986 začala písať história ŠKOLAK klubu. Podobné športové centrá vznikali vtedy po celom Slovensku, mali podporovať zdravý spôsob života a po vyučovaní sprístupniť školské telocvične širšiemu okruhu záujemcov. Žiaľ, po zmene politických pomerov v roku 1989 z finančných dôvodov rýchlo zanikali.

„To, že sa nášmu klubu podarilo prekonať problémy a ako jediný v Bratislave stále funguje, je malý zázrak. Vďaka za podporu a pochopenie patrí vedeniu mestskej časti, mnohým dobrovoľníkom aj členom,“ povedal Peter Blaho, ktorý klub riadi počas

celej jeho histórie. „V priebehu rokov sa priestory viackrát rekonštruovali, v roku 2015 dostala budova novú strechu aj okná. Obnovu by však už veľmi potreboval interié, toalety, šatne a podlahové krytiny,“ obrátil sa s prosbou k prítomným členom miestneho zastupiteľstva. Príde aj na to, podľa starostových slov sa v budúcnosti počíta s prípravou projektu celkovej revitalizácie, aby tu deti aj dospelí zmysluplne mohli tráviť voľný čas aj ďalších tridsať rokov.

Pozdravný list poslal ŠKOLAKu prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska. Ocenil jeho dlhoročnú aktivitu a inšpiratívny príklad sprístupnenia školského areálu verejnosti. Športovci, hostia i organizátori si potom spoločne zaspievali „živió“ a na ďalšie úspešné roky si podľa miestnej tradície pripili zdravou a voňavou žinčicou.

(jś), snímky Jana Plevová

Peter Blaho

INZERCIA

Vodoinštalatéri – kvalitne a rýchlo. 0904 572 977

Novootvorená zubná ambulancia na Kramároch – Stromová 16 prijíma nových pacientov, 0905 662 407 – pri Terne, www.simkovicova.sk

HLADÁME PRACOVNÍKOV NA ZIMNÚ ÚDRŽBU CHODNÍKOV V BRATISLAVE.
Paušálne peniaze + odmeny za úkony! Práca na VPP, dohodu, živnosť.
0911 593 564, 0903 435 614

4. narodeniny Kramárika! Pozvánka

Príďte sa zabaviť

v sobotu 26. 11. od 16.30 hod.
do Kramárika na Uhrovu 18

Čaká vás zábava dobroty prekvapenia

Tešíme sa na vás :o)

rodinné centrum Kramárik

sk-sk.facebook.com/KRamarik/

Pozývame

STREDISKO KULTÚRY BRATISLAVA – NOVÉ MESTO VAJNORSKÁ 21 tel. 4437 3760

info@skvajnorska.sk, www.skvajnorska.sk,
nájdete nás aj na FB: <https://www.facebook.com/strediskokulturybanm>

KONCERTY

24. 11. 2016, štvrtok 20. h **KONCERTY V KULTURÁKU
ANDREJ ŠEBAN TRIO**

25. 11. 2016, piatok 19. h **GASOLEDS**
koncert pre milovníkov hudby 60-ych rokov

PODUJATIA PRE ŠIROKÚ VEREJNOSŤ

9. 11. 2016, streda 19. h **NA KUS REČI**
s J. Banášom a jeho hosťom Brankom Jobusom

10. 11. 2016, štvrtok 19. h **Krst knihy**
M. Studeničovej, spojený s koncertom
Jany KOCIANOVEJ & The Gospel Family

11. 11. 2016, piatok 19. h **SEDEM BEZ ZÁRUKY**
humoristická talkshow:
M. Lasica, O. Feldeková, E. Vacvalová, M. Leško

22. 11. 2016, utorok 19. h **ANASTASIA**
Léčivé divadlo z Prahy s G. Filippi,
host Vladimír Savčenko

HUDOBNO-TANEČNÉ PROGRAMY

ČAJE O PIATEJ v sobotu od 17. h

5. 11. 2016 čaj o piatej s **HS KARTAGO**
12. 11. 2016 čaj o piatej s **HS MEMORY**
19. 11. 2016 čaj o piatej s **HS M - CLUB**
26. 11. 2016 čaj o piatej s **HS KARTAGO**

PODUJATIA PRE POZVANÝCH

30. 11. 2016, streda 10. h **Úvítanie do života**
30. 11. 2016, streda 15. h **Životné jubileá**

KLUBOVÉ PODUJATIA

Každý pondelok a utorok o 18. h **Sahadža jóga**
3. 11. 2016, štvrtok 16. h **Klub Patchwork**
23. 11. 2016, štvrtok 16. h **Klub priateľov opery**
25. 11. 2016, piatok 14. h **Informačné centrum zdravia**
29. 11. 2016, utorok 17. h **Bratislavský včelársky spolok**

VÝSTAVY

8. 11. – 27. 11. 2016 **XVIII. FOTOSALÓN**
výstava ocenených fotografií neprofesionálnych
fotografů

29. 11. – 10. 12. 2016 **Mária Banášová**
„Klop a bude Ti otvorená“
keramická plastika

Návštevný čas výstav:
pondelok - piatok 14. h – 18. h, v sobotu a nedeľu
v rámci podujatí

VÝMENNÉ STRETNUTIA ZBERATEĽOV (VSZ)

5. 11. 2016, sobota 8. – 13. h **VSZ elektro,**
rybárskych, foto potrieb, hudobných nástrojov,
železničných, automobilových, leteckých modelov
a pod.

12. 11. 2016, sobota 8. – 15. h **VSZ mincí, medailí,**
odznakov, starých pohľadníc, telefónnych kariet,
kníh, gramoplatní, plagátov, filatelie, pivných
podložík, vyznamenaní, etikiet... a pod.

KURZY

Posledné voľné miesta:
- Výtvarná škola akad. mal. Dany Zacharovej pre deti
- Keramika pre dospelých
- Keramika pre deti

Predpredaj vstupeniek: utorok a streda 16. h – 19. h
a jednu hodinu pred podujatím v SK BNM Vajnorská
21, tel.: 02/44373763. Vstupenky na vybrané
podujatia v SK Vajnorská je možné zakúpiť aj v sieti

Ticketportal. Zmena programu vyhradená.
Bližšie informácie na tel. č.: **02/ 44 37 37 60**
Prenájom priestorov na semináre, spoločenské
posedenia, prezentácie, tel. **0904/691 507**

DOM KULTÚRY KRAMÁRE STROMOVÁ 18

tel.: 54 77 11 48

www.skvajnorska.sk, e-mail: dkkramare@chello.sk

KULTÚRNE A SPOLOČENSKÉ PODUJATIA

5. 11. 2016, sobota 16. h **Hudobný kalendár** -
stretnutie detí s pesničkami

21. 11. 2016, pondelok 19. h **149. Poetický večer**
s Jurajom Sarvašom a jeho hosťami

KLUBOVÉ PODUJATIA

9. 11. 2016 a 23. 11. 2016, streda 16.30 h
Klub Venuša, stretnutia Ligy proti rakovine

KURZY

12. 11. 2016, sobota od 14. do 18. h
Anjelské Vianoce, kurz maľovania na hodváb,
výnimočná príležitosť pre dospelých začiatočníkov
a mierne pokročilých, aj pre ľavákov

19. 11. 2016 a 20. 11. 2016, víkend od 9. h
Ateliér neprofesionálnych výtvarníkov

Služby – prenájom priestorov na semináre,
spoločenské posedenia, prezentácie
Predaj vstupeniek: pondelok, utorok, streda
od 16. h do 19. h
Vstupné sa vráti len v prípade zrušenia predstavenia.
Zmena programu vyhradená.
Vstupenky nerezervujeme.

Jozef Banáš Na kus reči

Host:
Branko Jobus
spisovateľ, hudobník a spevák skupiny
Karpatské chrbáty a Vrbovskí víťazi

9. 11. streda 19. h

Koncert Jana KOCIANOVÁ & The Gospel Family

Krst knihy

M. Studeničovej „Zahod' starosti“

Beletrizovaný životopis legendárnej speváčky
večerom sprevádza Zoro Laurino
knihu uvedú do života

Diana Mórová a Nela Pocisková

10. 11. 18. h

IKAR

PayPer Vision

ESTR
VOJVODINA

SEDEM BEZ ZÁRUKY humoristická talkshow: M. Lasica, O. Feldeková, E. Vacvalová, M. Leško

11. 11. piatok 19. h

ANASTASIA LIEČIVÉ DIVADLO GABRIELY FILIPPI

činoherno-hudobné predstavenie
na námety knihy
Anastasia Vladimíra Megre
Účinkujú: Gabriela Filippi a Mário Kubec
host: Vladimír Savčenko - psychoterapeut,
znalec diela Megre o Anastasii

22. 11. sobota 19. h

24. 11. 16
BRATISLAVA
SK VAJNORSKÁ 20:00

ANDREJ ŠEBAN
TRIO TOUR 2016

hrajú: Andrej Šeban- gitara, spev, Ján Fabrický - bicie, Michal Šelep - basgitarra